

Mecanismele de activitate e-guvernamentală din Republica Moldova comparativ cu cadrul decizional de internaționalizare al UE

Victoria GOREA,
doctorandă, Academia de Administrare Publică

SUMMARY

The performances of the macrosystem eGovernment denotes the macro and microenvironments of decision moving through the implementation and application of a variety of mechanisms and tools, which being diversified contribute to fortifying the common public opinion. The cyber administration develops the most important mechanisms to reinforce the uniformity of the microenvironment eGovernment. The Republic of Moldova is a component and participative part of the evolutionary decisional microsystem of eGovernment similar to the directives of the macrosystem vectors.

Keywords: mechanism, eGovernment, eadministration, poverty eradication, services, internationalization, micro and macro environment of decisionmaking.

REZUMAT

Reușitele e-guvernamentale macrosistemice denotă oportunitizarea macro- și micromediilor decizionale implementând și aplicând o multitudine de mecanisme și instrumente care, fiind diversificate, contribuie la fortificarea opiniei publice comune. Ciberadministrarea dezvoltă cele mai importante mecanisme de consolidare a uniformizării e-guvernamentale a micromediilor, nemijlocit, Republica Moldova fiind parte componentă și participativă la evoluționarea e-guvernării decizionale macrosistemice similar directivelor vectorilor macrosistemici.

Cuvinte-cheie: mecanisme, e-guvernare, e-administrare, eradicarea sărăciei, e-servicii, internaționalizare, micro- și macromediu decizional.

Multitudinea mecanismelor și instrumentelor e-guvernamentale decizionale contribuie la evoluționarea activităților naționale pe plan intern și extern similar ascensiunilor de internaționalizare ale UE, precum și reușitelor macrosistemice. E-guvernarea Republicii Moldova performează procesul decizional al micromediului soluționând aspectele tangente acestui domeniu, oportunizând totalitatea repercusiunilor ciberadministrării opiniei publice și nemijlocit prezentând potențialele directive ale administrării electronice guverna-

mentale dezvoltate ca un cadru al relațiilor internaționale derulate cu forțe nucleare ca NATO, ONU, UE ș. a. structuri și substructuri, de asemenea, cu partenerii strategici precum Rusia, Franța, România, Olanda, Belgia, Elveția ș. a. Modular, traseele e-guvernamentale de impact optim asupra procesului decizional devin oportune și capătă aspectul de modele ce tind a fi soluționate științifico-academic și practic în scopul identificării obiectivelor de scurtă și lungă durată ale administrației publice, ale prognozei evenimentelor și faptelor, ale ob-

ținerii rezultatelor scontate, de a solidifica rezultatele eficiente, efective și economice creând imaginea Republicii Moldova ca accepțiune optimă în cadrul UE și pe plan internațional.

Mecanismele de activitate ale procesului decizional e-guvernamental din Republica Moldova, comparativ cu cadrul de internaționalizare al UE, se diversifică mult mai mult în cadrul valorificării platformelor și geoplatformelor interoperabile corespunzătoare multitudinii domeniilor de activitate, în acest mod procesul decizional devenind oportun și aliniat standardelor internaționale. Interoperabilitatea interfețelor de apartenență e-guvernamentală devine din ce în ce mai deschisă spre o cooperare diplomatică fructuoasă în cadrul relațiilor G-G, G-B, G-C și ale altor interrelații

dezvoltate de către micromediul decizional similar planului internațional evoluționat în conformitate cu fenomenul globalizării.

Studiul comparativ de fezabilitate al mecanismelor de activitate a e-guvernării Republicii Moldova capabile de a optimiza procesul decizional similar cadrului de internaționalizare al UE și nivelului internațional evoluează abordările teoretico – metodologice, empirice, analitice și practice, de asemenea, se bazează legislativ pe o multitudine de principii, pe cei trei piloni: pilonul I – infrastructură și acces, pilonul II – conținut digital și servicii electronice, pilonul III – capacități și utilizare, de asemenea, pe noile planificări legislative prezentate în *Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 857 din 31.10.2013 „Cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informa-*

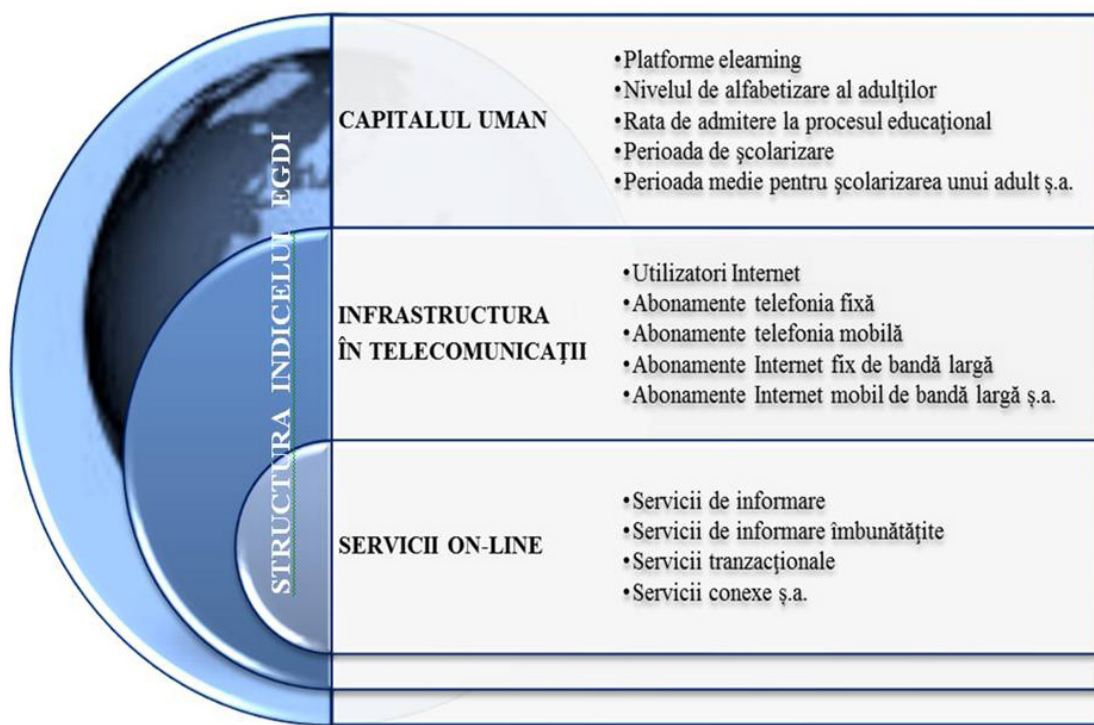

Figura 1. Mecanisme și instrumente e-guvernamentale elucidate conform structurii indicelui EGDI.

Sursă. Extras din seria documentelor oficiale internaționale ale Republicii Moldova monitorizate de către ONU./ Sinteza raportului global „UN Global E-Government Survey - 2014”, raportată către ONU, SUA, 2014.

 ionale „Moldova digitală 2020”, în vederea satisfacerii tendin elor strategice de viitor ale cadrului legislativ demarat încă în anul 2005 prin intermediul implementării  i aplicării în practică a Strategiei Na ionale de edificare a societăţii informaționale – „Moldova electronică.” [1]

Mecanismele de fortificare a e-guvernării influente asupra micromediului decizional fiind multiplicată  i diversificate comparativ cu cadrul UE  i internațional în activitatea lor sistemică organică, sincronică, competitivă, ligibil   . a. implică monitorizarea, evaluarea, compararea, audierea  . a. activităţi realizate asupra datelor informaționale ce  in de progresivitatea evolu ion rii evenimentelor  i faptelor.

Cercetarea  tiin ifico-academică  i practică prezintă elucidarea unui vast areal de mecanisme  i instrumente contributive la consolidarea  i valorificarea e-guvernării decizionale micro-  i macrosistemice particulariz nd structura indicelui dezvoltare a guvernării electronice EGDI, care enumeră diverse subgrupe ale mecanismelor  i instrumentelor predefinite de speciali tii domeniului TIC concomitent cu evolu ia e-guvernării unificate decizional macrosistemic, *figura 1*. [2] Cercetarea  tiin ifico-academică  i practică tinde a fi evolu ionat  reieșind din retrospectiva prezentată de cadrul istoric e-guvernamental decizional, mai ales cea a evoluării indicelui de dezvoltare al e-guvernării EGDI al Republicii Moldova; de asemenea, continuă recursiunea empirică, analitică  i practică consecventă în conformitate cu cerin ele actualităţii conchiz nd din aceea i retrospectivă „ante” elucidată istoric  i teoretico-metodologic, precum  i din investiga iile practice ale aspectului e-guvernamental ce contribuie la fructificarea procesului decizional, „post” prezent nd date relevante contributive la ascensiunea de perspectivă a imaginii Republicii Moldova. Modular, imaginea Republicii Moldova devine performantă dezvolt nd mecanismele practice înglobate în sfera

domeniului inovațional nanotehnologic, TIC, NTIC, SI, SSI, management TI, audit TI, retehnologizare, valorificare nanotehnologic , a procesului de control, de optimizare a geoplatformelor electronice spre orizontul anului 2020  . a. Eventual, func ionalitatea sistemică a multitudinii agregatelor de consolidare a micromediului decizional e-guvernamental similar cadrului de internaționalizare al UE elucidează un areal vast de baze agregate precum: buna guvernare, eradicarea sărăciei, valorificarea patrimoniului intelectual  i material  . a.; stimularea meritocrației, suplinirea integrităţii civile  . a.; sporirea interoperabilităţii interac iunilor interrela iilor G-G, G-B, G-C  . a. coraporturi, valorificarea geoplatformelor uzuale  i a geoplatformelor electronice de mare importan   mondială  . a.

Mecanismul uzual de uniformizare a e-guvernării se elucidează a fi eviden a informa ional  transparentă și securizată de către  ntreprinderea de stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru”,  .S. „CRIS Registru” în conformitate cu recomandările EUROSTAT  i cu standardele internaționale  . a.

E-guvernarea Republicii Moldova dezvoltă procesul decizional al administrației publice centrale  i locale adaptiv cerințelor cetăţenilor, concomitent aplic nd mecanismul de racordare a micronivelului de pregătire electronică a popula iei către acela i gen de macronivel. [4] Modular, se pot elucida mecanismele de expansiune  i de interoperabilitate a interfețelor reprezentative ale bazelor de date, ale platformelor  i geoplatformelor electronice, ale portalurilor oficiale on-line, ale paginilor web  . a. date informaționale ciberadministrate care reprezintă mecanismul cel mai practic  i utilizat în scopul e-administrării  i e-arhivării infinităţii informaționale, al transferului informa ional  . a. e-servicii oferite de către CGE, MTIC,  .S. „Centrul Na ional pentru Frecven e Radio”  . a. aplic nd matricea ANSOFF, *figura 2*. [5]

MATRICEA ANSOFF

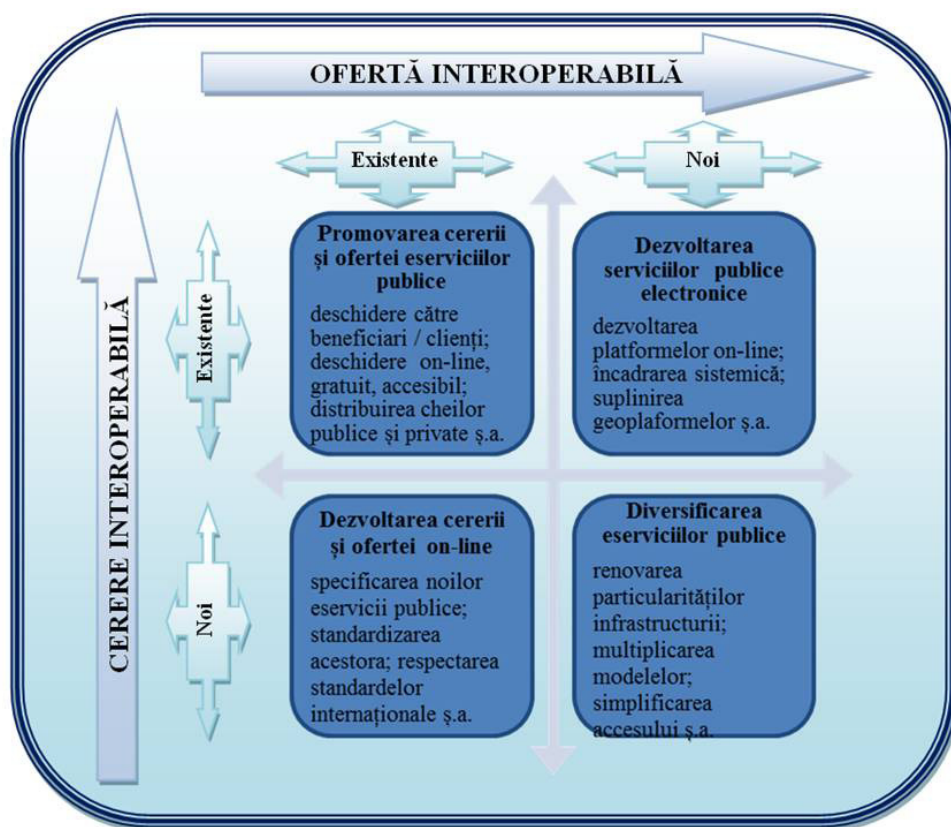

Figura 2. Mecanisme de expansiune și de interoperabilitate a e-serviciilor publice.

Ierarhia relațională e-guvernare – proces decizional al Republicii Moldova dezvoltă multitudinea de mecanisme practice și utilitare în scopul optimizării impactului e-guvernamental asupra procesului decizional evoluat pe plan național similar mediului extern care contribuie la progresivitatea oportunității impactului e-administrativ asupra micromediului decizional în conformitate cu evoluția fenomenului globalizării. În acest context, direcționarea fructificării rezultatelor activităților independente și de ansamblu ale mecanismelor ce influențează propice impactul e-guvernării asupra procesului decizional, obține amploare și **sustenabilitate civilă**, îndeosebi realizarea unicității dintre **raporturile juridice** și **raporturile sociale**, emergent realizării proceselor evaluative și de control, audierii

interne și publice, conchiderii soldărilor, efectuării revizuirilor repetate ș. a. acțiuni preventive în vederea creării strategiilor de viitor, mai ales punând accentul pe elucidarea punctelor forte comparativ cu cele slabe, de asemenea, stabilirea coraportului dintre amenințări și capacitatea de stagnare a acestora prin intermediul valorificării oportunităților interacțiunii dintre mecanismele e-guvernamentale de impact benefic asupra procesului decizional, figura 3.

Mecanismele de activitate ale e-guvernării de impact oportun asupra procesului decizional interacționează reciproc fiind influențate ireversibil de evoluția fenomenului globalizării și benefic de evoluționarea condiționată de către factorii primordialii: natural, uman, tehnic ș. a. subclase derivate ierarhic reieșind din acestea, figura 4, în

ANALIZA SWOT

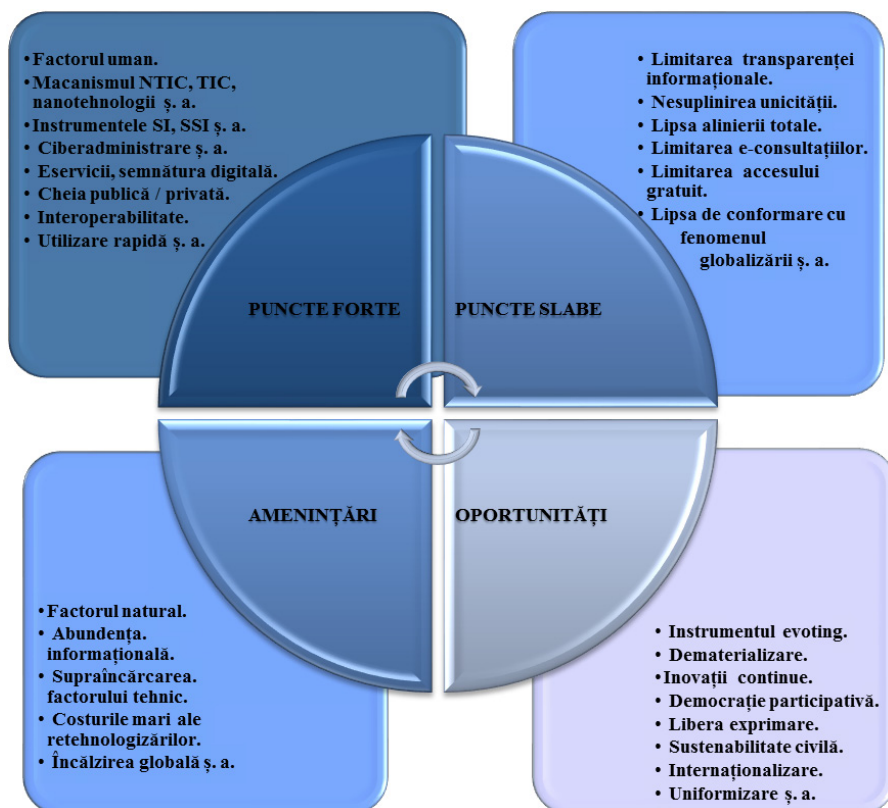

Figura 3. Analiza SWOT a interac iunii mecanismelor  i instrumentelor interrela iilor ierarhice e-guvernare – proces decizional.

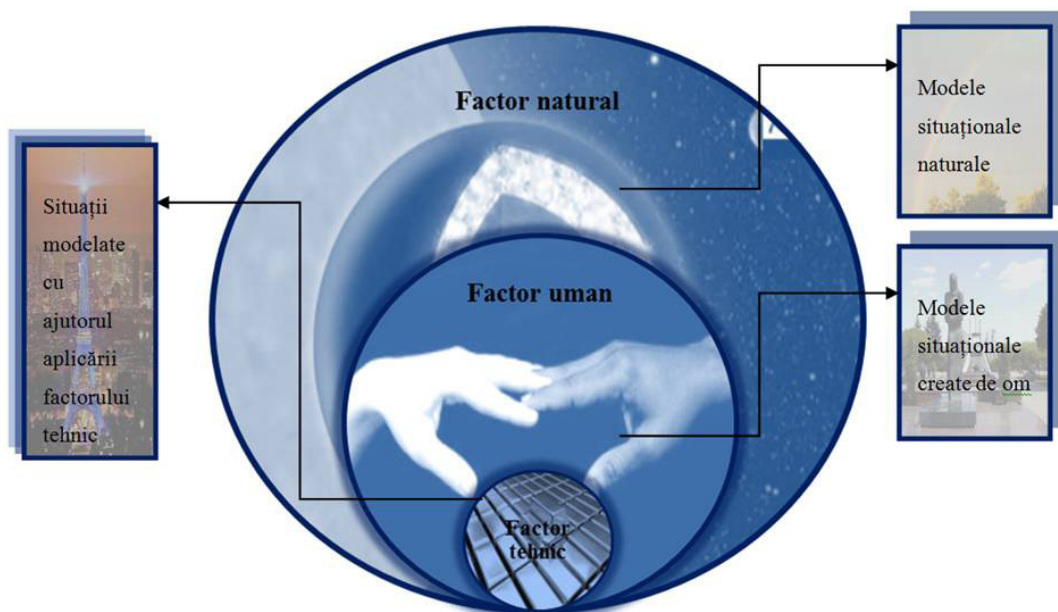

Figura 4. Interac iunea factorilor de influen   asupra evolu iei umane într-un mediu e-guvernamental echilibrat decizional.

acest context ierarhia e-guvernare – proces decizional denotă jurisprudență, dirijare organizațională sincronică, transparență, funcționalitate ș. a., fiind axată pe o infrastructură interoperabilă, productivă, prezentând un aport de o importanță colosală la sporirea PIB-ului și a PIN-ului Republicii Moldova în scopul de a se integra mult mai facil în spațiul UE care, fiind internaționalizat, deschide accesul și antrenează participativ Republica Moldova pe plan mondial.

Cercetarea științifico-academică și practică tinde să prezinte date informaționale empirice, statistice, analitice și practice ce țin de elucidarea mecanismelor și instrumentelor de consolidare și evoluționare a ierarhiei relaționale e-guvernare – proces decizional conchis din punctul de vedere al recunoașterii *know-how*-urilor UE și internaționale. Modular, cercetarea științifico-academică și practică prezintă date informaționale privind valorificarea patrimonială

a mecanismelor contributive la fortificarea e-guvernării micromediului decizional, de asemenea evaluează gradul de transparență al interrelațiilor G-G, G-B, G-C ș. a. coraporturi; pune accentul pe importanța respectării termenilor contractuali; evaluează randamentul obiectivității în perioada anilor 2012, 2016 și ascensiunea acestuia în anul 2017 orientat spre orizontul anului 2020; elucidează modalitatea de selectare a potențialul uman predispus a deveni autoritate publică; calculează analitic valoarea numerică a randamentului de satisfacere a interoperabilității interfețelor G-G, G-B, G-C ș. a. coraporturi, diagrama din *figura 5*, nemijlocit denotă observarea și direcționarea progresului geoplatformelor electronice similar aspirațiilor UE și internaționale ș. a.

Totalurile calculului analitice prezintă date informaționale numerice care estimează datele informaționale luate în calculul analitic cuantificând ascensiunea validării

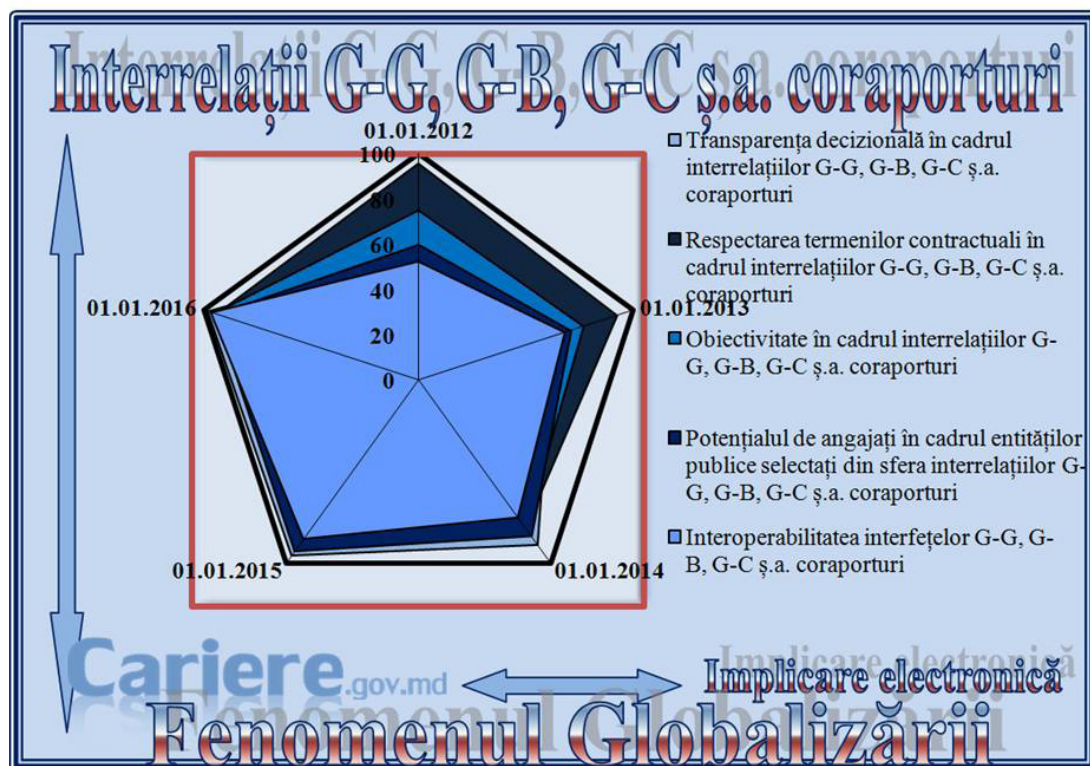

Figura 5. Unicitatea e-guvernamentală decidentă administrativ și e-administrativ în condițiile evoluării și valorificării factorului natural, uman și tehnic.

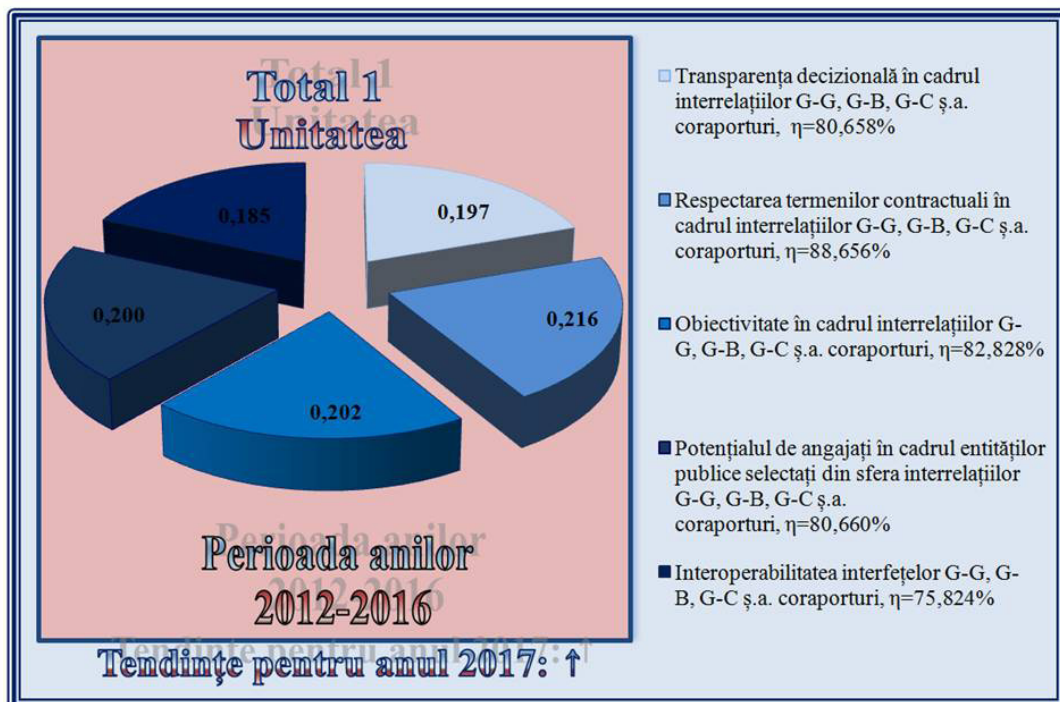

Figura 6. Coraportul indicatorilor totalului unit  ii e-guvernamentale decidente privind administrarea  i e-administrarea patrimoniului intelectual  i material

accep iunii concepțiunii de autoritate publică, guvernare, e-guvernare  . a., a gradului de recunoștere a imaginii unitare în scopul de a contribui la uniformizarea opiniei publice comune prin intermediul procesului decizional unic direc ionat similar for elor internaționale NATO, ONU, UE  . a. spre o integrare completă în spa iul comunitar european  i pe plan mondial.

Evalu nd mecanismele  i instrumentele de consolidare  i evoluare a ierarhiei rela ionale e-guvernare – proces decizional, de asemenea scindând sistemic recursivitatea spectrală promulgată legislativ  . a. prin prisma cercetării științifico-academice  i practice specificate de aplicarea matricei BCG, figura 7, se poate constata faptul că se observă: dezvoltarea modulară în baza corelării coraportului dintre cerere  i ofertă; elucidarea infrastructurii propice interoperabilit ii interfețelor create de geoplatformele e-guvernamentale, consolidarea civilă a unit  ii dintre raporturile juridice  i rapor-

turile sociale  . a.; de asemenea, se poate confirma faptul că factorul uman reprezintă for a motrice care este atu-ul cre terii utilit ii factorului tehnic, nemijlocit dezvolt ndu-se sub influen a factorului natural, cre nd ni ele adecvate unui proces decizional uniformizat  i transcendent micro-  i macrosistemic, fortificat pe plan național  i internațional, care posedă un trecut evaluat, un prezent evolutiv  i un viitor ce tinde a atinge noi performan e etc.

Concluziile  i recomandările denotă prezentarea tendin elor evolu ioniste ale mecanismelor aplicate de către ierarhia rela ional  e-guvernare – proces decizional în scopul deschiderii ni elor direc ionate vectorial spre dezvoltarea motiva ional  a competen elor microsistemice similar cerințelor macrosistemului. Modular, se tinde spre optimizarea mecanismelor micro- e-guvernării decidente, care devine capabilă a parcurge noi etape de e-transformare a căror derulare progresa  fiind intermediată de către

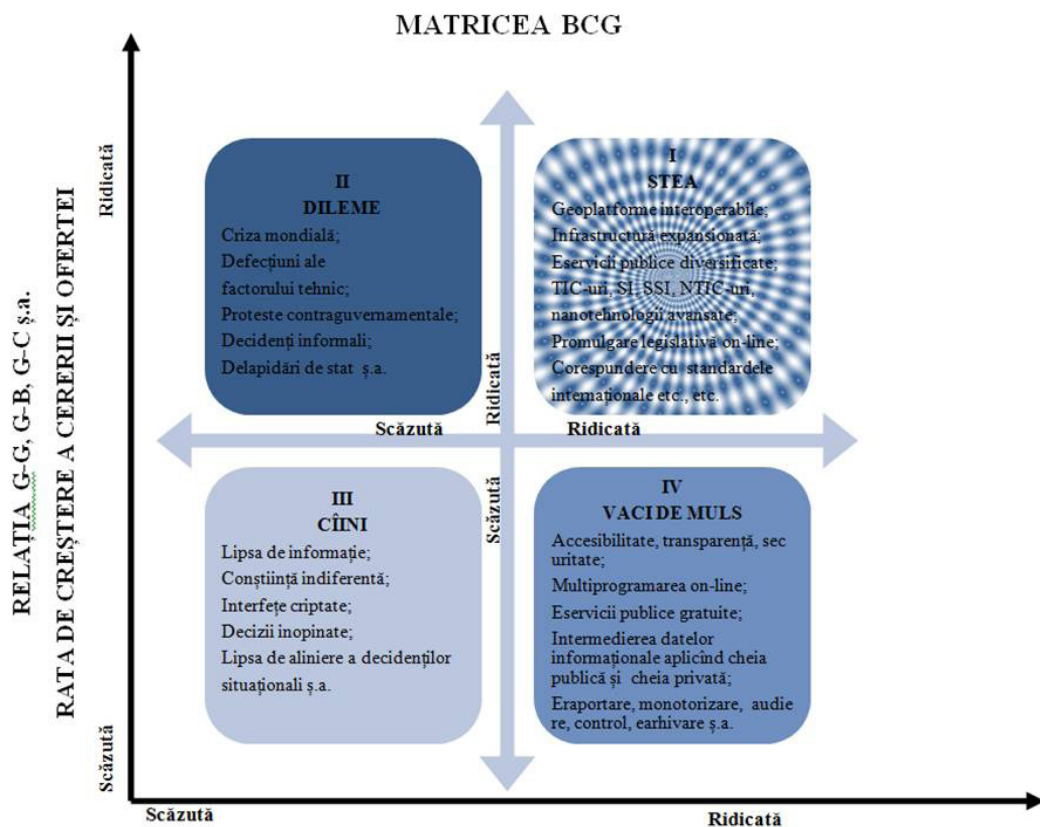

Figura 7. Interoperabilitatea globală a mecanismelor de consolidare a ierarhiei relaționale eguvernare – proces decizional condiționată de cerere și ofertă.

echipele creative ale administrației publice a Republicii Moldova, care activează din ce în ce mult mai independent microsystemic, mai ales în cadrul proiectelor comune interrelațiilor G-G, G-B, G-C și a altor coraporturi, precum și pe planul relațiilor internaționale derulate diplomatic sub egida forțelor nucleare NATO, ONU, UE și a altor structuri și substructuri de importanță mondială precum: IBM, FMI ș. a. Misionar, platformele și geoplatformele devin metamorfozate electronic în scopul suplinirii unicității e-guvernamentale decizionale echilibrând balanța dintre opiniile partajate de către autoritățile publice și ideologia de masă specifică integrității decizionale a multitudinii opiniilor diverselor niveluri comunitare.

Metamorfoza electronică „Moldova digitală 2020” dezvoltă o multitudine de proiecte

intermedie de către: autoritățile publice, CGE, MTIC, MAI, ME, MC, MS, MMPSP ș. a. organe ale APC, inclusiv APL; nemijlocit, sectorul privat; de asemenea, prin intermediul activității MAEIE se tinde a corespunde ciberadministrativ cerințelor de digitalizare globală a sferelor ocupaționale care pot deveni mult mai operative, funcționale și productive aplicând noile tehnologii avansate. În acest context, Parlamentul Republicii Moldova, Guvernul Republicii Moldova ș. a. structuri și substructuri evoluționează progresiv în scopul suplinirii unicității ierarhiei relaționale e-guvernare – proces decizional ș. a. În acest context, ME dezvoltă un șir de platforme electronice e-learning, validează veridicitatea datelor informaționale statistice prin intermediul proiectului cu un buget de 7,3 mln. de lei „Consolidarea capacității

lor statistice ale Ministerului Educației” ș. a.; MC dezvoltă spectrul e-culturii investind 1,4 mln. de lei ș. a.; MS promovează un șir de proiecte în scopul perpetuării unui mod sănătos de viață, în scopul implantării în masă a biopoliticilor benefice continuității umanității ș. a.; MMPSF participă în cadrul activității geoplatformelor de susținere socială a populației, de eradicare a sărăciei ș. a.; CCRM, CSRM, CSJRM, CNAS ș. a. entități publice autonome contribuie la ridicarea nivelului de trai al populației, participă la atingerea mediei de aur a redistribuirii bunăstării populației promovând principiile: meritocrației, democrației, patriotismului,

loialității, independenței ș. a.; de asemenea, are loc soluționarea dilemelor prin intermedierea realizată de către ombudsmantul Guvernului Republicii Moldova, nemijlocit în situații conflictuale mult mai intensive prin intermediul intervențiilor CSJU, CEDO similar tendințelor NATO, ONU, UE și alte structuri și substructuri internaționale concretizând vectorul sustenabilității civile, atingând realizarea misiunii e-guvernării influente micro- și macrodecizional, evoluționând oportun evenimentele și faptele propice alinierii totale e-guvernamentale decizionale.

BIBLIOGRAFIE

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 857 din 31.10.2013 „Cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020”. Publicată la 08.11.2013 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 252-257, art. nr. 963.
2. Extras din seria documenelor oficiale internaționale ale Republicii Moldova monitorizate de către ONU, SUA, Sinteza raportului global „UN Global E-Government Survey - 2014”.
3. Portal oficial al Î.S. „CRIS Registru” <[http://www.registru.md/politici/Despre întreprindere/Legislația/Legi](http://www.registru.md/politici/Despre%20intreprindere/Legislatia/Legi)>, întreprinderea de stat „Centrul de Resurse Informaționale de Stat” (citat la 10.04.15).
4. Legea Republicii Moldova nr. 467 din 21.11.2003 „Cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat.” Publicată la 01.01.2004 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6-12, art. nr. 44.
5. Portal oficial Î. S. CNFR, <[http://www.cnfr.md/index.php?pag=legislatie&ids=lege&l=, Acte juridico-normative/Legislația RM](http://www.cnfr.md/index.php?pag=legislatie&ids=lege&l=,Acte%20juridico-normative/Legislatia%20RM)>, întreprinderea de stat „Centrul Informațional pentru Frecvențe Radio” (citat la 10.04.15).

Prezentat: 04 martie 2016

E-mail: victoritagorea@mail.ru.